

Norske arkitekters
landsforbund

NAL Norske arkitekters landsforbund
Josefinesgate 34, 0351 Oslo
nal@arkitektur.no

Olje- og energidepartementet
postmottak@oed.regjeringen.no

Hørings svar, forslag til endringer i energimerkeforskriften for bygninger for gjennomføring av bygningsenergidirektiv II

Vi viser til mottatt høringsbrev og medfølgende høringsnotat der vi er invitert til å komme med merknader.

Norske arkitekters landsforbund (NAL) er en fagideell medlemsorganisasjon for arkitekter i Norge med utdanning på universitetsnivå tilsvarende mastergrad eller sivilarkitekt.

Norske arkitekters landsforbunds posisjon til høringen

Grovt sett mener NAL at det er en positiv utvikling at kravene i EUs bygningsdirektiv blir innlemmet. NAL har jobbet siden 2018 med innføring av EUs bygningsdirektiv. Vår holdning er at det er viktig å innlemme EU bygningsdirektiv raskere slik at norske arkitekter ikke henger bak utviklingen i Europa med å oppnå bærekraftsmålene. Vi stiller oss derfor positive til en gjennomføring av bygningsenergidirektiv II, som vil bringe forskriften i tråd med vedtatte endringer i energiloven.

Artikkel 3 i direktiv for bygningers energiytelse innfører et krav om at medlemslandene skal utarbeide en handlingsplan for rehabilitering som skal erstatte den langsiktige rehabiliteringsstrategien (LTRS) fra gjeldende bygningsenergidirektiv. I den forbindelse er såkalt nasjonal handlingsplan, er krav gitt av EU bygningsdirektiv etter vår forståelse ikke blitt igangsatt i Norge. Mangel på en slik handlingsplan gjør etter vår mening at arkitekter i Norge er lite i stand til å planlegge utviklingen i tråd med EU-utviklingen som da risikerer å skape et særmarked der norsk energieffektivisering ikke forholder seg til europeiske standarder. For eksempel opplever vi at den danske nasjonale handlingsplanen har skapt et nødvendig omstillingsfokus mot energieffektivisering.

Konkrete tilbakemeldinger til denne høringen er følgende:

Punkt 1. Definisjon av bygninger som besøkes av allmennheten

Forslaget stiller krav til å definere bygg som ofte besøkes av allmennheten. Departementet mener at i stedet for å definere hvor ofte en bygning må besøkes av allmennheten for å omfattes av plikten, at det blir enklere å forholde seg til hvilken bygningskategori den aktuelle bygningen tilhører etter NS 3031 (og byggt teknisk forskrift § 14-2 nr. 1 bokstav a). NS 3031 for beregning av bygningers energiytelse formelt ble trukket tilbake 1. februar 2018, og byggt teknisk forskrift § 14-2 nr. 1 bokstav a sier ingen ting om besøk av allmennheten.

NAL mener at det er uheldig å benytte bygningskategoriene til en norsk standard som er utgått, og listen som foreslås gjør skillet mellom hvilke byggtyper kravet gjelder og ikke hindrer nødvendig nytenkning, transformasjon, og hybride bygningstyper i fremtiden. Vi mener derfor at dette for eksempel kan løses ved å se på begrepene *formålsbygg* og *kulturbygg*, eller ved å definere et nytt begrep som er tilpasset behovet for kategorisering etter dette forslaget, for eksempel *allmenne bygg*. Eventuelt kan bygg som ofte besøkes av allmennheten lettere stadfestes ved å tillegge begrepet en hensiktsmessig tidsdefinisjon, for eksempel ukentlig.

Punkt 2. Kompetansekrav

Det er viktig for NAL at kompetansekravene til energimerking av bygninger er samordnet med kravene for å være ansvarlig prosjekterende i henhold til byggesaksforskriften i plan- og bygningsloven. Vi leser at departementet anser dette som et viktig poeng, og foreslår å videreføre dette kravsnivået for merking av nybygg, noe vi også støtter. NAL bemerker at forslaget beskriver krav om ingeniørkompetanse på bachelornivå med hovedvekt på bygningsteknikk- og energifag, og minimum to års praksis fra energiberegninger for bygninger med tekniske anlegg ikke nødvendigvis reflekteres av nåværende ansvars- og tiltaksklassesystem.

NAL mener at dette kan løses ved å benytte tiltaksklassesystemet som allerede foreligger, og at ansvarsrettserklæringsystemet for kompetansefastsetting burde benyttes, ikke fordi dette er nødvendigvis et perfekt system – men fordi vi tror et forent ansvarsrettssystem som er tilstrekkelig robust for fremtiden er nødt til å se på differensierte tiltaksklasser per ulike prosjekteringsområder etter riktig utdanningsnivå. NAL mener av den grunn at det er viktig at departementet ikke senker kravene til kompetanse og erfaring for energimerking av bygg på dette tidspunktet og at dette bør også samsvare med tiltaksklassesystemet vi allerede har.

Punkt 3. Stor forskjell på leiligheter

Forslaget skisserer muligheten til å benytte felles energimerke for en hel leilighetsbygning, og begrunner forslaget med at salg eller utleie av bolig i boligblokker gjøres lettere ved å få

gjennomført samlet energimerking av slike blokker og mener at en slik mulighet har også lenge blitt etterlyst av borettslag og sameier.

NAL stiller seg tvilende til denne muligheten ettersom det er stor forskjeller på leiligheter i en blokk hva gjelder energieffektivitet, og stor forskjell på hvor en leilighet er plassert, er utformet, størrelse, mm. Derfor kan slike antagelser om hele blokker fort bli for skjematiske og omtrentlige, og samtidig kan skjevfordele bygningsenergieffektivisering ved å prioritere de løsninger som etterkommer kravet for hele bygget uten å nødvendigvis prioritere den enkelte beboer eller boenhet: for eksempel kan enkelte deler av et bygg prioriteres langt over de mest nødvendige oppgraderinger nettopp for å tilfredsstille et krav uten nødvendigvis å gavne beboerne likt. NAL mener derfor at dette må sees på en gang til før antagelser om hele blokker blir styrende for energieffektivisering som også kan løftes av den enkelte leilighet, forbruker, og boenhet uten å måtte sentralstyres av et helt borettslag.

Vi håper våre kommentarer er hjelpelige i den videre prosessen.

Med vennlig hilsen,

NAL, Norske arkitekters landsforbund

Oslo 18.12.2023

Adnan Harambasic, President, Norske arkitekters landsforbund

Kai Reaver, Fagsjef, Norske arkitekters landsforbund